Eduskunta
eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

23.10.2023

HE 34/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuoden 2024 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta

Esitämme asiantuntijalausuntona otsikkoasiassa seuraavaa. Keskitymme lausunnossa muutettavaksi esitettävään tuloverolain 127 a §:n, jolla säädetään kotitalousvähennykseen oikeuttavasta työstä.

Ensisijaisesti Kuntoutusyrittäjät kannattaa lämpimästi fysio- ja toimintaterapeutin suorittaman fysio- ja toimintaterapian lisäämisetä kotitalousvähennettävien töiden joukkoon.

Esitämme lausuttavaan lakiesitykseen kahta yksilöityä muutosta:

1. Kohdennettu tuloverosta vapaa maksuväline estäisi kotitalousvähennyksen vain siltä osin, kuin kohdennettua maksuvälinettä on palveluun käytetty, sekä

2. 127 a §:n lisättäisiin asetuksenantovaltuutus, jolla myös muiden terveydenhuollon ammattihenkilöiden suorittama kotikuntoutus voitaisiin tuoda asetuksella kotitalousvähennyksen piiriin. Tällainen ammattihenkilö voisi tulevaisuudessa olla esimerkiksi audionomi, joka kotona sovittaa kuulolaitetta kuntoutujalle.

Suomen Kuntoutusyrittäjät ry on edunvalvontajärjestö ja yhteistyöverkosto, johon kuuluu noin 750 kuntoutuspalveluja tuottavaa yritystä, joilla on noin 1 100 toimipistettä eri puolilla Suomea. Jäsenyritykset tuottavat pääosin fysio-, toiminta-, puhe-, psyko-, musiikki-, ja ravitsemusterapiapalveluita sekä kuulon kuntoutusta. Valtaosa näistä yrityksistä on pieniä, 1 – 3 hengen yrityksiä, jotka tarjoavat lähipalveluja kotikuntansa asukkaille. Toimialan yritykset tuottavat lähipalveluna mm. vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen palveluja.

Ehdotus kodeissa annettavan fysio- ja toimintaterapian kotitalousvähennyksestä on kannatettava ja odotettu muutos

Kuntoutusyrittäjät kannattaa esitettyä muutosta fysio- ja toimintaterapian kotitalousvähennyskelpoisuudesta verovuodesta 2024. Kansalaisilta on 1.1.2023 alkaen puuttunut kannustin itse maksettavaan fysioterapiaan, kun eduskunta poisti lääkärin määräämän fysioterapian

Kela-korvattavuuden. Samalla poistui myös fysioterapiamatkojen Kela-korvattavuus, sillä sairausvakuutuslain nojalla korvattava hoito on myös matkan korvaamisen edellytys.

Esitys helpottaa fysio- ja toimintaterapiapalveluiden saatavuutta pienentämällä osaltaan kotiin vietävän kuntoutuksen hintaa. Muutos on kansalaisten toimintakyvyn kannalta erityisen hyödyllinen silloin, kun kuntoutettavalla on vaikeuksia poistua kotoa, tai toimintaterapian tapauksessa suoriutua kotona suoritettavista arjen askareista.

Muutosesitykset lainsäädäntöön

Kohdennettu tuloverosta vapaa maksuväline -kohtaan liittyy epäselvyyttä

Esityksessä työnantajan antamalla kohdennetulla maksuvälineellä osittainkin maksettu palvelu muuttuu tekstin sanamuodon perusteella vähennyskelvottomaksi kotitalousvähennyksessä. Näin siitä huolimatta, että kotona annettu fysio- ja toimintaterapia olisi vain osittain työnantajan maksamaa. Perusteena tälle on hallituksen esityksessä todettu tarve välttää kaksinkertaista verovapautta sekä työnantajan verovapaasti järjestämässä kohdennetussa maksuvälineessä (tuloverolain 69 §:n mukainen tavanomainen verovapaa henkilökuntaeto) että työntekijän henkilökohtaisessa verotuksessa.

Perustelu on kannatettava, joskaan ei siltä osin, kuin kyse on osittaisenkin maksun aiheuttamasta kokonaisesta kotitalousvähennyskelvottomuudesta. Ei ole tarkoituksenmukaista, että maksettuaan työnantajan henkilöstölleen myöntämällä kohdennetulla maksuvälineellä esimerkiksi terapeutin matkat, ei työntekijä voisi enää kotitalousvähennettävällä tavalla maksaa itse terapeutin kotona antamaa palvelua.

Esitetystä sanamuodosta ei selvästi ilmene, tarkoitetaanko rajoituksella kotitalousvähennettävää osuutta työstä, vai koko työsuoritusta. Kotikäynnistä esitettävässä laskussa on joka tapauksessa matkaosuus, joka ei ole kotistalousvähennettävissä. Jos matkan osuus maksetaan kuitenkin tuloverosta vapaalla kohdennetulla maksuvälineellä, ei lain sanamuodosta ilmene, onko kotona tehty osuus kuitenkin kotitalousvähennyskelpoista.

Asia voitaneen ratkaista myös ottamalla asiaan kantaa eduskunnan valiokuntatyössä. Valiokunnan mietinnöt ovat käytettävissä lain myöhempää tulkintaa varten.

Esitämme myönnettäväksi asetuksenantovaltuutuksen tulevalle kotikuntoutukselle

Lähtökohtaisesti veroista on säädettävä lailla. Tässä tapauksessa niin tuloverotuksesta kuin tuloverosta vapauttavasta kotitalousvähennyksestä on säädetty tuloverolaissa.

Kotitalousvähennys on tuloverolain poikkeus, jolla supistetaan kansalaisten veronkantovelvollisuutta. Kuntoutusyrittäjien näkemyksen mukaan tällaiseen veronkantoa lieventävään suuntaan tapahtuvaa lainsäädäntöä voitaisiin ohjata asetuksenantovaltuutuksella. Asetuksenantovaltuutus on käytössä useissa tuloverolain pykälissä, jotka ovat luonteeltaan veronkantovelvollisuutta keventäviä tai verosta vapauttavia (esimerkkeinä 57 § Lahjoitusvähennys, 73 § verovapaiden korvausten perusteet ja määrä).

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin tarvitaessa laajentaa 127 a §:n kirjattuja kotitalousvähennykseen oikeuttavien terveydenhuollon ammattilaisten työtä myös muuhun kotikuntoutukseen.

Esimerkkinä mahdollisesta muusta kotiin vietävästä tehokkaasta kuntoutuksesta voidaan esittää audionomiksi täydennyskoulutetun laillistetun terveydenhoitajan suorittama kuulon kuntoutus. Kuulo ja kuulon kuntoutus ovat olennainen osa ihmisen työ- ja toimintakykyä. Näin ollen esimerkiksi audionomin kotona suorittama kuulon tutkimus ja kuulokojeen sovittaminen ovat suorassa yhteydessä asiakkaan kykyyn toimia paitsi turvallisesti kotona, myös osana yhteiskunta. Kuuloon liittyvillä ongelmilla on hoitamattomana yhteys myös esimerkiksi muistisairauksiin.

Huomionarvoista on, että tällä hetkellä esimerkiksi palovaroittimen asennustyö on kotitalousvähennyskelpoista kodin remontointia, vaikka sen suorittaisi terveydenhuollon ammattihenkilö, mutta kuulontutkimus ja kuulokojeen sovittaminen ei sitä ole. Tämä voitaisiin korjata lakiin kirjattavalla asetuksenantovaltuutuksella ja tarvittavalla asetuksella.

Audionomit eivät tällä hetkellä ole itsenäisiä terveydenhuollon ammattihenkilöitä, jolloin audionomiksi täydennyskoulutetun ammattihenkilön status perustuu siihen, että hän on samalla myös laillistettu terveydenhoitaja. Kuntoutusyrittäjien tavoite on muuttaa terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettua lakia ja asetusta siten, että myös audionomit hyväksyttäisiin itsenäisesti terveydenhuollon ammattihenkilöiksi.

Yksilöidyt muutosesitykset

Esityksen kohta 127 a § 2. mom.

> *Kotitalousvähennystä ei myönnetä, jos työsuoritus on maksettu työnantajalta saadulla tuloverosta vapaalla kohdennetulla maksuvälineellä kokonaan tai osittain.*

Olisi syytä muuttaa muotoon

> *Kotitalousvähennystä ei myönnetä siltä osin kuin työsuoritus on maksettu työnantajalta saadulla tuloverosta vapaalla kohdennetulla maksuvälineellä ~~kokonaan tai osittain~~.*

127 a §:n loppuun tulisi lisätä asetuksenantovaltuutus muiden ammattihenkilöiden antamien terapioiden ja kuntoutuksen osalta

> *Asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä niistä muista terveydenhuollon ammattihenkilöistä, joiden oman ammatillisen osaamisen perusteella kotona tai vapaa-ajan asunnolla tehtyyn kuntoutus- tai terapiatyöhön sovelletaan fysio- ja toimintaterapeutin tekemän työn tapaan mitä tavanomaisen hoiva- tai hoitotyön perusteella myönnettävästä kotitalousvähennyksestä 1 momentissa ja muualla tässä laissa säädetään.*

Helsingissä 23.10.2023

Suomen Kuntoutusyrittäjät ry

Satu Grekin
toiminnanjohtaja
satu.grekin@kuntoutusyrittajat.fi
p. 050 550 3488

Juhani Saarinen
juristi
juhani.saarinen@kuntoutusyrittajat.fi
p. 050 324 0740